ДВІ ЦЕГЛИ

В началі були лемури, відтак був Адам і Єва і т. д., і т. д.

Потім був Іван Воробець, що мав чотири гони поля, хату, пару коней, корову, порося і двоє дітей: сина і дочку.

Щоби прибільшити робочий інвентар, задумав Іван мерщій оженити сина та віддати дочку.

Якийсь час він сварився то з зятем, то з невісткою, відтак вони поштуркували його, а наконець він побачив, що пес Hercules... * Поділив, отже, майно, вліз за піч та чекав смерті.

Вона прийшла.

На місці старого ґазди настали два молоді. На місці старої хати станули дві нові. В нових хатах — нові печі. Оба ґазди прирадили вибудувати їх із цегол. Тому привезли шістдесят штук отсього матеріалу. Недовго числячи, пересвідчилися, що на кождого випадає тридцять цегол.

Один із них був роботящий і тому мав більше вільного часу. Він скорше забрався ладити піч.

Але зле обчислився. Бракувало двох цегол, щоби піч була готова.

Зажурений оглядався докола і побачив швагрів червоний стіс.

Оглянувся ще раз, сплюнув, підійшов до своєї печі і ще раз пересвідчився, що бракує двох цегол. Знов підійшов до цегол, оглянув їх, пішов знов до печі, від печі до цегол, а коли вже втретє пускався на

ту дорогу, станув серед подвір'я, сплюнув, почіхався за вухом, ще раз оглянувся докола, знов сплюнув, відтак облизався і скоро пішов до цегол.

Узяв дві цеглини та й ішов поволі, спокійно, задуманий.

Із стодоли вийшов швагер. Він зробив півтретя кроку і станув саме на тім місці, що на ньому перед хвилиною надумувався його сусід. Він поглянув на свій стіс, відтак на цегли, що червоніли в руках швагра, побілів, затрясся, підніс із землі дрючок, вхопив його обіруч, сапнув із повної груді, як рубач, і вдарив ним швагра в голову.

Ні Геркулес1... {лат.).— Ред.

Сей глухо застогнав і впав. Ухамй і очима полилася кров.

Убійник кинув дрючок і сказав спокійним голосом: "А то псякров злодій". Сильним рухом руки відіпхнув поваленого, обережно підніс свої цегли, заніс їх на стіс і вернув до стодоли.

Ударений друком лежав у калабані крові.

Люди зачали збігатися. "Забив, забив!"

Через малу хвилину купка, що обступила тіло вдареного, геть побільшала; ті, що прийшли пізніше, чули вже лише: "Ударив по голові і забив! Уже навіть ногою не кивне!"

Внедовзі купка поменшала, громада почала розходитися.

Домашні занесли "убитого" до хати і положили під нову піч, що їй бракувало лише двох цегол.

Зимна вода, що нею обляли удареного, зробила своє. Судорожно покорчені руки хапали щось у повітрі. З ух плила кров, тільки все чорніша і густіша.

— Е! він ще живе! — промовила жінка таким голосом, що в ньому чути було не то жаль, не то докір,— вона збиралася вже голосити по покійнику.

Розбиту голову обложили йому мокрими шматами, а самі поклалися спати.

Другого ранку пересвідчилися, що "хорий" справді не живе.

— Отто, вже убитий, вже не жиє! — говорили собі в хаті з відтінком якоїсь пільги.

Убійник курив цигаро і сидів на плоті. Прохожі здоровкалися з ним, і він здоровкався з прохожими. Ніхто не питав ні про що, кождий спішив до своєї роботи.

На дорозі явилися два жандарми. їх когутяче пір'я та лискучі багнети принадили товпу сільської гулящої дітвори.

Жандарми йшли просто до хати убитого. Один із них запитав убійника, що все ще сидів на плоті:

— А де ж той, що забив?

— Я не знаю! — відповів запитаний. Другий жандарм запитав:

— А де ж сей, що вдарив?

— Ну, то се я! — була відповідь.

— Отже ж то ти забив?

— Я?

— Ну, а хто ж? Преці не я! Ти бив, ти забив!

— Я не бив — я йно раз ударив, бігме! От кум Петро бачили.

— Ну і що з того, що раз? Раз, але добре! Ходи сюди!

— То я його забив? — питав він не то сам себе, не то жандармів, злазячи з плота та підходячи до них.

— Так, небоже, підеш із нами до суду!

Убійникові заложено на руки кайдани. Здавалося, він немов зовсім не чув і не бачив тих ланцюжків. Стояв тихо, меланхолійно та шептав ледве чутно: "Нещасте, нещастє!"

В тій хвилі з хати вийшла жінка убитого. В руках двигала цебрик з кормом для свиней.

Коли побачила жандармів і скованого брата, кинула цебрик і хвилю стояла нерухомо. Нараз заломила руки і страшним якимсь нелюдським голосом зачала нлакати за чоловіком і кидатись на убійника, що стояв недалеко.

Він попросив, щоб йому позволили ввійти в хату. Жандарми позволили. Убійник увійшов, укляк при тілі вбитого і молився довгу хвилю, не обтираючи сліз, що густо ПЛИЛИ йому по лиці.

Вийшов. Йому наложили шапку на голову і посадили на віз.

До громади дітей прилучилися вже сусіди та поважні ґазди.

Кождому крутилися сльози в очах. Кождий щиро жалував за вбитим. Був се добрий приятель, зичливий, тверезий, роботящий чоловік.

— Тому, що його тепер везуть,— шибениці мало,— говорили собі всі голосно и тихо та громадою тиснулися в хату, щоби за небіжчика відмовити молитву...

В началі були лемури і т. д., і т. д.

Острів. В липні 1898